

Микола Ковальський – член тимчасового українського парламенту у Тарнові

Ведучий рубрики **Микола МАНЬКО**, директор Державно-історико-культурного заповідника Острога

Сто років тому – 3 лютого 1921 р. – у польському місті Тарнові, що свого часу було важливим центром у володіннях князів Острозьких, урочисто відкрилася й розпочала свою роботу Рада Республіки – вищий законодавчий орган Української Народної Республіки, її тимчасовий парламент до близького, як тоді сподівалися, повернення на рідні землі. Її створення і законодавча праця мали символізувати продовження традицій державотворення і визвольних змагань, розпочатих навесні 1917 р., забезпечити їх ідеологічне, організаційне і фінансове підґрунтя в нових умовах боротьби за самостійність України.

Рада звернулася до населення зайнятих радянськими військами земель із таким закликом: *«Громадяни України! Кажуть вам більшовики, що відтепер на Україні має навіки закріпитися комуністична влада. Ці чутки вони ширять для того, щоб розбити наші надії на визволення від чужинків-окупантів. Не вірте їм! Прислухайтесь до нашого голосу, тримайте з нами тісні зв'язки, не робіть нічого на власну руку! Що б вам тільки не казали більшовики та їхні комісари, знайте – нема на світі такої сили, яка примусила би нас відмовитись від*

боротьби за визволення Батьківщини... Ми охоплені єдиним бажанням – визволити Рідний Край та дати українському народу можливість самому впорядкувати своє життя!».

Звернення підписав голова Ради Республіки (за статусом це була друга особа в УНР після Голови Держави – Головного Отамана) видатний учений-металознавець **Іван Феценко-Чопівський** (1884 – 1952). Він був уродженцем Волині (містечка Чуднів), нащадком давнього і багаточисельного українського шляхетського роду гербу Корвін, що за Російської імперії втратив свої дворянські права. Після Другої світової війни вчений був депортований до СРСР і помер у сталінських таборах Республіки Комі.

У роботі Ради Республіки

брало участь 67 депутатів, які представляли українські політичні партії, профспілкові, кооперативні та культурно-освітні організації, органи місцевого самоврядування, національні групи євреїв, поляків, німців України. Найчисельнішою партійною фракцією в Раді Республіки була представлена Українська соціал-демократична робітничка партія, серед активу і керівників якої ще з революції 1905 р. було кілька випускників Острозької чоловічої гімназії. Тож від цієї партії у Раді Республіки ввійшов **Микола Миколайович Ковальський** (1885 – 1944 рр.) (на фото) – випускник Острозької гімназії, член Центральної Ради й очільник департаменту державного контролю УНР у добу революції та визвольних змагань. Як і Іван Феценко-Чопівський, Микола Ковальський теж пройшов табори – тільки нацистські, і загинув у Дахау. Видатний український історик-джерелознавець **Микола Павлович Ковальський** (один із ініціаторів відродження Острозької академії і її перший проректор) – його рідний племінник.

У зв'язку з підписанням і ратифікацією Ризького радянсько-польського мирного договору 1921 р. структури УНР, в т. ч. і Рада Республіки, по суті, опинилися поза законом на території Польщі і мусили працювати напівлегально, а в серпні 1921 р. – після 220 днів діяльності – Рада була розпущена. —